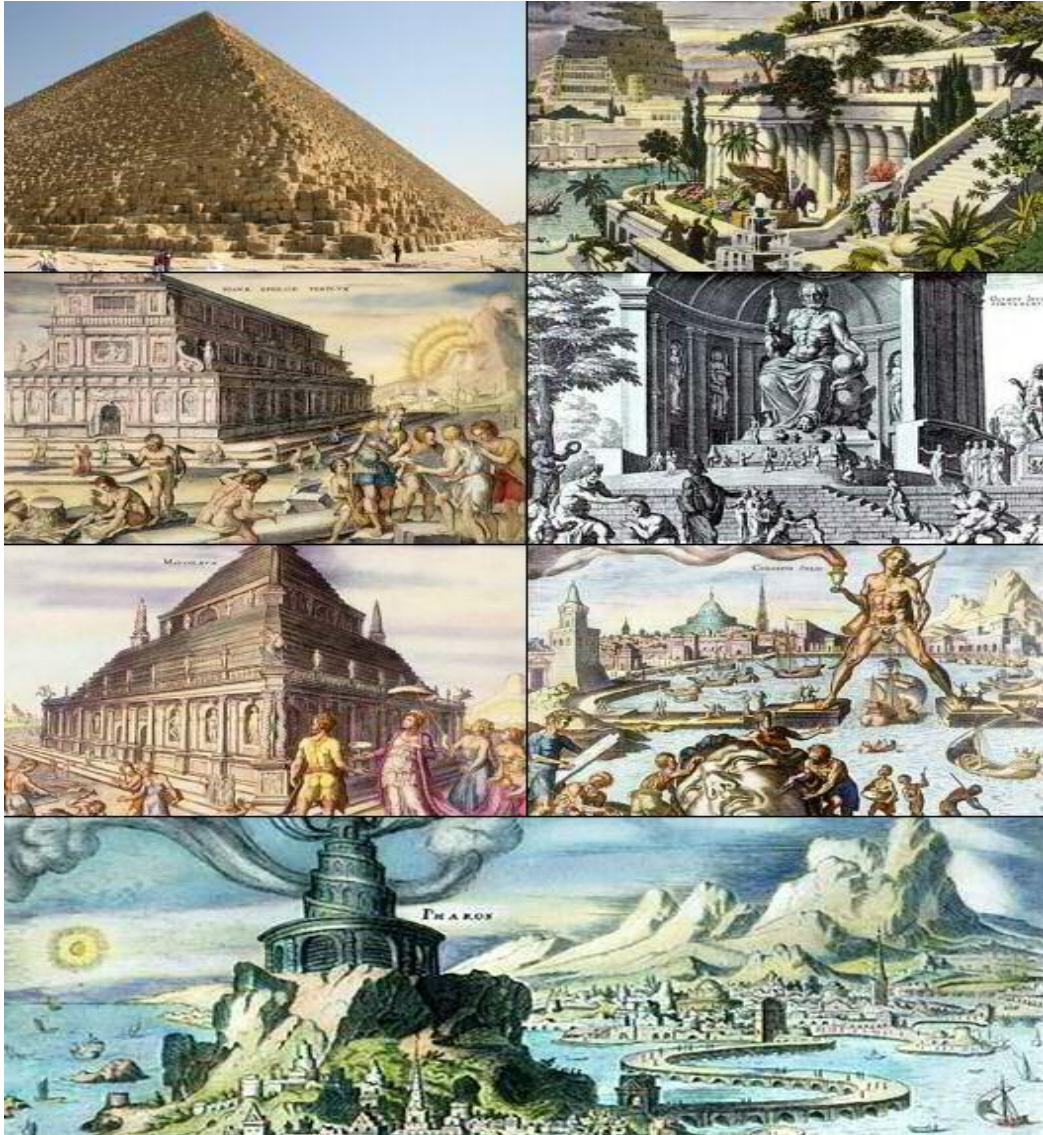

10. SIEDEM CUDÓW ŚWIATA STAROŻYTNEGO

Siedem cudów świata to lista najbardziej znanych budowli w starożytności. Była swego rodzaju przewodnikiem turystycznym dla podróżników starożytności, którzy chcieli zobaczyć najbardziej sławne i znane miejsca. Spośród tych 7 obiektów do dnia dzisiejszego przetrwała tylko piramida Cheopsa. Mauzoleum, Kolos, Latarnia i Ogrody zostały zniszczone przez trzęsienie ziemi, a Posąg i Świątynię unicestwił pożar.

1. Piramida Cheopsa w Gizie (2584- 2561 p.n.e)

Najstarszy z 7 cudów starożytnego świata i jedyny, który przetrwał do naszych czasów. Piramida przeznaczona została na grobowiec faraona Cheopsa. Obecnie budowla mierzy 138 metrów wysokości, pierwotnie mierzyła 146 metrów. Przez ponad 3800 lat pozostawała najwyższą budowlą stworzoną przez człowieka. Wraz z całym zespołem piramid i Sfinksem stanowi symbol starożytnego świata i współczesnego Egiptu.

2. Wiszące ogrody Semiramidy w Babilonie (605- 562 p.n.e)

Wiszące ogrody królowej Semiramidy podobno zostały wzniesione w Babilonie na polecenie króla Nabuchodonozora II. Lokalizacja ogrodów jest tylko przypuszczalna i nigdy nie została ostatecznie potwierdzona. Pomimo tego zachowało się kilka relacji ze świata antycznego o istnieniu ogrodów, które wzbudzały powszechny podziw i zachwyty. Ogrody Semiramidy składały się ze specjalnych piętrowych tarasów, na których zasadzona była bujnie rosnąca roślinność. Konstrukcja była nawadniana wodami z rzeki Eufrat. Według relacji Nabuchodonozor II miał stworzyć rajski ogród w suchym klimacie Babilonu dla swojej żony Amytis. Ich zniszczenie jest równie tajemnicze, jak powstanie. Przyjmuje się, że przestały ostatecznie istnieć już w I wieku n.e.

3. Świątynia Artemidy w Efezie (550 p.n.e)

Grecka świątynia poświęcona bogini łowów i zwierząt Artemidzie, której posąg znajdował się w środku budowli. Budowla została wzniesiona na polecenia króla Krezusa, władcy Lidii. Artemizjon został zbudowany na planie prostokąta, którego jeden bok miał około 115 metrów, drugi 50 metrów długości. Całość została otoczona kolumnadą wysoką na kilkanaście metrów. Budowla była kilkakrotnie niszczona. Sława jej była tak wielka, że w odbudowę świątyni zaangażował się sam król macedoński Aleksander Wielki. Odbudowana świątynia przetrwała kolejnych 600 lat, kiedy to w roku 226 n.e. została ostatecznie zniszczona podczas najazdu Gotów.

4. Posąg Zeusa w Olimpii (435 p.n.e)

Ogromny posąg greckiego boga Zeusa został wzniesiony w świątyni Zeusa w Olimpii. Siedzący na tronie Zeus miał około 12-13 metrów wysokości. Jego powstanie przypisuje się greckiemu rzeźbiarzowi Fidiaszowi. Statua Zeusa była ozdobiona złotem, szlachetnymi kamieniami i słońsiową kością. W prawej ręce Zeus trzymał posąg bogini zwycięstwa Nike, a w lewej- laskę, na której u szczytu siedział orzeł. Posąg przetrwał prawie 900 lat, a ok. roku 425 lub 475 n.e. został zniszczony przez pożar.

5. Mauzoleum w Halikarnasie (350 p.n.e.)

Ten niezwykły grobowiec został zbudowany dla Mauzolososa, perskiego satrapy Karii. Budowla była sporej wielkości - mierzyła około 45 metrów wysokości. Górna część ozdobiona została kolumnadą, a na szczycie mauzoleum umieszczono piramidę ze schodów. Budowla musiała się zmagać z niszczycielskimi trzęsieniami ziemi i wojnami. Ostatecznie po monumentalnym mauzoleum pozostała tylko kupa porzrzucanych kamieni, jednak Mauzoleum w Halikarnasie stało się inspiracją dla wielu nowych współczesnych budynków.

6. Kolos z Rodos (292-280 p.n.e.)

Kolos Rodyjski to olbrzymich rozmiarów posąg greckiego boga Słońca – Heliosa. Wzniesiony został przy wejściu do portu Rodos, na greckiej wyspie o tej samej nazwie, położonej na Morzu Egejskim. Posąg Heliosa miał około 30 metrów wysokości. Kolos z Rodos uległ zniszczeniu już po kilkudziesięciu latach, podczas trzęsienia ziemi w roku 226 p.n.e. Wyrocznia w Delfach odradziła jego odbudowy, więc powalony posąg Heliosa leżał przez wiele lat, stając się wówczas atrakcją samą w sobie. Ostatecznie po 800 latach jego szczątki zostały sprzedane przez Arabów żydowskiemu kupcowi.

7. Latarnia morska na Faros (280 – 247 p.n.e)

Ta niezwykła budowla to najmłodszy z 7 cudów starożytnego świata. Latarnia morska została wzniesiona na wyspie Faros na Morzu Śródziemnym, przy wejściu do portu w Aleksandrii. Prawdopodobnie pomysłodawcą jej budowy był Aleksander Wielki. Budowla wznosiła się na wysokość około 120 metrów i była to wówczas prawdopodobnie najwyższa budowla na świecie. Na jej szczycie znajdował się nieduży, symboliczny pomnik greckiego boga mórz – Posejdona. W wyniku kilku trzęsień ziemi budowla została zniszczona. Jej ostateczny upadek datuje się na XV wiek.

11. Kto jest kim na obrazie Jana Matejki

Konstytucja 3 maja 1791 roku?

Konstytucja 3 maja 1791 roku – obraz [Jana Matejki](#) powstawał od stycznia do października 1891 roku. W maju prace nad nim były już tak zaawansowane, że możliwe było pokazanie płótna na jubileuszowej wystawie w [Sukiennicach](#) z okazji 100. rocznicy uchwalenia konstytucji. Obraz ma wymiary 247 × 446 cm. Znajduje się w zbiorach [Zamku Królewskiego w Warszawie](#).

Lista postaci historycznych

1. Stanisław Małachowski (1736–1809), marszałek Sejmu Wielkiego
2. Aleksander Linowski (ok. 1759–1820), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
3. Ignacy Wyssogota Zakrzewski (1745–1802), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
4. Tadeusz Kościuszko (1746–1817), generał wojsk koronnych
5. Kazimierz Nestor Sapieha (1757–1798), marszałek Sejmu Wielkiego
6. Julian Ursyn Niemcewicz (1757–1841), poseł na Sejm Wielki, współautor konstytucji
7. Michał Zabiełło (1760–1815), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
8. Jan Suchorzewski (zm. 1804 lub 1809), poseł na Sejm Wielki, przeciwnik konstytucji
9. Stanisław Kublicki (1750–1809), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
10. Franciszek Ksawery Branicki (ok. 1730–1819), hetman wielki koronny, przeciwnik konstytucji
11. Hugo Kołłątaj (1750–1812), podkanclerzy koronny, współautor konstytucji
12. Feliks Turski (1720–1800), biskup krakowski (lub Tymoteusz Gorzeński)
13. Ignacy Potocki (1750–1809), marszałek wielki litewski, współautor konstytucji
14. Adam Kazimierz Czartoryski (1734–1823), starosta generalny ziem podolskich, zwolennik konstytucji
15. Scipione Piattoli (1749–1809), sekretarz prywatny królewski, współautor konstytucji
16. Tadeusz Matuszewicz (1765–1819), poseł na Sejm Wielki, współautor konstytucji
17. Stanisław August Poniatowski (1732–1798), król polski
18. Anna Charlotta Dorota von Medem (1761–1821), księżna kurlandzka (lub Róża z Martynkowskich Dekertowa)
19. Elżbieta z Szydłowskich Grabowska (1748/9–1810), metresa królewska
20. Jan Dekert (1738–1790), prezydent miasta Warszawy
21. Antoni Stanisław Czetwertyński-Światopełk (1748–1794), zwolennik konstytucji
22. Antoni Polikarp Złotnicki (ok. 1750–1830), poseł na Sejm Wielki, przeciwnik konstytucji
23. Francuski rojalista
24. Jan Kiliński (1760–1819), mistrz szewski
25. Klemens Maria Hofbauer (1751–1820), ksiądz redemptorysta
26. Stanisław Staszic (1755–1826), ksiądz, działacz oświeceniowy
27. Andrzej Hieronim Zamoyski (1716–1792), b. wojewoda inowrocławski, autor Kodeksu Zamojskiego
28. Tymoteusz Gorzeński (1743–1825), biskup smoleński

29. Kazimierz Konopka (1769–1805), sekretarz Hugona Kołłątaja
30. Ksiądz prawosławny
31. Paweł Ksawery Brzostowski (1739–1827), ksiądz (lub Józef Stępkowski)
32. Antoni Tyzenhaus (1733–1785), b. zarządca litewskich ekonomii królewskich
33. Chłop
34. Józef Poniatowski (1763–1813), generał wojsk koronnych
35. Stanisław Mokronowski (1761–1821), poseł na Sejm Wielki
36. Młody Żyd
37. Stary Żyd

Źródło: Radio ZET, czasopismo.legeartis.org, wikipedia.org, pam